

Z cizích revuí.

REVUE D'ARTILLERIE, ročník 1931.

Prosinec 1931.

I. Historický kalendář dělostřelectva.

9. prosince 1916; organisováno velení dělostřelectva ve vyšších jednotkách (dělostřelectvo armádní, sborové a divisní).

16. prosince 1916 vydány směrnice o dělostřelecké přípravě útoku na základě zkušeností o dělostřelectvu z bitvy na Sommě. Kladou důraz na důležitost nepřetržitého pozorování střelby, leteckého pozorování a ničivého dělostřeleckého účinku.

Jimi byla upravena dělostřelecká příprava, přímá podpora a střelba proti bateriím.

II. Plk. E. Valarché: Pohraniční boje a jejich vývoj. (Dokončení.)

V článku jsou líčeny boje 5. francouzské armády a anglické armády na severním křídle bojujících armád. Autor zdůrazňuje zásluhu francouzského vrchního velení, které včas postřehlo hrozící obchvat, což vedlo k zastavení pohybu 5. armády a posléze i k jejímu ústupu.

Tím se stalo, že se německý plán, připravit Francouzům u Charleroi druhý Sedan, ztroskotat.

Po ukončení pohraničních bojů byl u Němců různý pocit: Jedni byli jisti vítězstvím, druhí byli naopak sklíčení. Naproti tomu francouzské vrchní velení bylo překvapeno ztroskotáním ofensivy na východním křídle a selháním připravovaného průlomu ve střední části fronty. Přesto se generálu Joffrovi podařilo přeskupiti své síly a zjednatí rovnováhu již během ústupu a konečně bitvou na Marne v září 1914 napraviti chybu plánu přijatého v červenci roku 1911.

Němci, hlavně von Schlieffen, řídili se Hanibalem, neměli však tak jemného ducha jako on. Proto veškeré technické umění německé nemohlo napraviti psychologickou chybu, již se von Schlieffen dopustil.

III. Mjr. Desrousseaux: Dělostřelecký oddíl v r. 1970. — Několik črtů do budoucnosti.

Studie pojednává o činnosti oddílu pro přímou podporu a oddílu všeobecné činnosti v r. 1970 za předpokladů, že vývoj dělostřelectva nebude vázán finančními potížemi jako dosud. Bude mu možné využití technické pokroky, z nichž mnohé jsou dosud v stavu vývoje.

Poněvadž je možné, že příští boj bude veden na území, kde nebude topografického podkladu ani speciálních map, že i ostatní předpoklady pro přípravu střelby budou scházeti, vyzbrojuje oddíl tak, aby byl po každé stránce soběstačným.

Organisaci takového oddílu si představuje takto:

Oddíl je složen jako dosud; je ovšem automobilisován. Velitel oddílu má topografické oddělení, velitel pluku má helikopteru, s níž pořizuje letecké snímky v pásmu působnosti.

Spojení je telefonické a radiofonické (krátkovlnné stanice). Styčný důstojník může dodávat zprávy na místo určení buď radiofonicky nebo zvláštním dělem — vrhačem zpráv s 50 m přesností. Orientační důstojník je vyzbrojen fotografickými raketami, telemetrem a elektrickým zvukoměrem. Baterie jsou čtyřdělové (pro přímou podporu) a dvoudělové, dělo o dvou hlavních 75 mm a 105 mm (pro všeobecnou činnost). Stavění prvků je automatické, řízené oddílovou ústřednou. Děla jsou schopná i střelby proti letadlům. O dostřelu se nezmiňuje. Střelivo se dopravuje buď třemi auty nebo zvláštním pásovým zařízením přímo k dělu. Střelivo je jednotné, zapalovače jsou jen jednoho druhu pro všechny ráže a p.

Přes tyto vymoženosti počítá, že od doby, kdy styčný důstojník podal žádost o palbu, do okamžiku zahájení střelby bude třeba aspoň 20 minut času, nebo od pořízení leteckého snímku nějakého cílového prostoru do jeho použití velitelem oddílu aspoň 2 hodiny a p.

Dělostřelectvo dalekonosné a doprovodné považuje za přežitě, poněvadž první bude nahrazeno letectvem a druhé tanky.

Je otázkou, bude-li výhodné, aby se vývoj dál tím směrem, jak autor navrhuje. Zdá se, že je si toho vědom, a proto nabádá ostatní důstojníky, aby k jeho studii zaujali své kritické stanovisko.

IV. Plk. M. Allard: Zastřílení oddílu (soustředění palby).

V poslední době bylo v Revue d'Artillerie uveřejněno několik článků o soustředění palby v oddílu na základě zastřílení provedeného jednou baterií.

Provedení bylo různé a předpokládalo dosti složitá opatření. Autor podává návrh na jednodušší způsob, který je možno provádět za přibližování, zjednání dotyku a v zahajovacím boji. Jednotky mají obvyčejně jen speciální mapy. Pozorování a spojení bývá velice ztěžné.

Baterie zamíří na společný cíl podle speciální mapy. Zastřílení provede řídící dělo vedoucí baterie, která je umístěna asi uprostřed palebného postavení oddílu. Ostatní baterie opraví zamíření do směru podle záměrného výstřelu, který vystřelí řídící dělo vedoucí baterie nad cílem tak vysoko, aby rozprask byl viděn ze všech palebných postavení baterií. Při tom bere v počet derivaci a příčnou složku větru. Dostřel vyhodnotí graficky z náčrtu, v kterém je v měřítku 1:10.000 zakreslena vzájemná poloha řídících děl vzhledem k vedoucí baterii, směr střelby a zastřílená dálka cíle z vedoucí baterie. Rozdíl v polohovém úhlu vyhodnotí z rozdílu převýšení řídících děl vzhledem k řídícímu dělu vedoucí baterie.

K objasnění uvádí celý příklad, který provedl na střelnici.

Soustředění palby tímto způsobem předpokládá, že řídící děla oddílu jsou srovnána, palebná postavení baterií nejsou příliš vzdálena od vedoucí baterie (ne více než 500 m), aby se příliš neuplatňovaly různé vlivy, působící na směr a na dostřel. Plán (náčrt) palebného postavení oddílu musí být pořízen před zahájením střelby.

V. Npor. L. Levrat: Organisation pozorovací základny pro zastřílení vysokými rozprasky.

Některé dělostřelecké oddíly francouzské armády mají zvláštní četu s přístroji vz. 24 pro zastřílení vysokými rozprasky. Služebním předpisem je předepsán způsob zastřílení, který je dosti složitý a vyžaduje velmi zručných počtářů. K výpočtu se užívá logaritmických tabulek nebo logaritmických pravítek.

K zjednodušení početních výkonů navrhuje autor sestrojiti jednou provždy pozorovací síť pro pozorovací základnu, dlouhou 1 km v měřítku na př. 1:1000, z níž může určit souřadnice rozprasku. Síť se dá použít pro jakoukoli pozorovací základnu. Měřítka se změni podle její velikosti.

Pozorovací síť se skládá z grafikonu planimetrického (celkem 45 listů) a z grafikonu výškového (1 list).

S touto sítí může se četa připravit k zahájení zastrlení asi za jednu hodinu. Příprava pro zastrlení záleží: 1. v určení měřítka podle dané pozorovací základny; 2. v určení středu pozorovací sítě a jejího orientování do severu kilometrové sítě.

Připravená pozorovací síť má pro zastrlení několik výhod:

1. není potřebí velmi zručných počtářů,
2. je rychlá a právě tak přesná jako logaritmický výpočet (pro základnu 1 km jsou rozdíly proti logaritmickým výpočtům cíle vzdáleného 10 km asi 5 m),
3. zastrlení je plynulé,
4. dá se jí použít pro dosti veliký prostor (25 km²).

REVUE D'ARTILLERIE, ročník 1932.

Leden 1932.

I. Plk. G. Batier: Výstřelky v Maroku.

Autor navazuje na článek plk. Boy — Grafický způsob zamíření — uveřejněný v Revue d'Artillerie T-108-říjen 1931, a podotýká, že již v roce 1925 bylo tohoto způsobu některými veliteli baterií v Maroku s úspěchem využito.

Při té příležitosti se zmiňuje o poměrech dělostřelectva v Maroku v letech 1925—27, kdy tamní dělostřelectvo bylo zesíleno jednotkami pozemní armády z Francie.

Někteří velitelé posilových baterií, jsouce zvyklí posícnímu boji, museli se teprve přizpůsobiti způsobům tamního boje, kde rozhodovala rychlost a včasné zahájení střelby. Ze zvláštností boje proti rifským povstalcům vznikly různé názory, které se značně rozcházely a vedly mnohdy k vážným rozporům o vedení střelby. Většina velitelů baterií se rychle přizpůsobila, ale byli i takoví, kteří dávajíc si jména starých a zkušených válečníků „bobard“, zavrhovali přípravu střelby a ne dbali předpisů o střelbě dělostřelectva. Časovanou střelbu pokládali za nemožnou, poněvadž časování je prý nepřesné a nespolehlivé. Některí dávali přednost přímé střelbě z otevřených palebných postavení před skrytými palebními postaveními, poněvadž střelba může býti dříve zahájena a velitel baterie velí přímo hlasem.

Proto byly zřízeny zimní střelecké školy v Ito jižně od Meknès v letech 25/26 a 26/27 vždy od prosince do konce března. V těchto kursech museli učitelé uvádět mínění nadporučíků a kapitánů (velitelů baterií) na pravou míru a přesvědčovat některé oposičnický o tom: že skryté palebné postavení má více výhod než postavení otevřené, že časovaná střelba je možná, a je-li dobře řízena, že má na nekryté a živé cíle větší účinek než střelba nárazová.

První časovaná střelba dopadla obyčejně velmi bídne, poněvadž střelící nevzal v úvahu polohový úhel ani rozdíl v časování.

V těchto kursech bylo zjištěno, že nový předpis o střelbě dělostřelectva Titre IXa z r. 1925 do Maroka buď neprošel nebo byl mylně vykládán a proto zavrhován. Další střelby přesvědčily všechny pochybovače a dokázaly, že rychlého výsledku dosáhl jen ten, kdo předpis správně aplikoval.

Vzhledem k nedostatku spolehlivých map velmi se osvědčilo určování vzdáleností telemetrem, jímž byly některé baterie vyzbrojeny. Pro zvláštnost povětrnost-

ních poměrů v Maroku nebylo možné dálky přesně odhadovati. I dobře vycvičení přeceňovali vzdálenosti buď na dvojnásobek nebo jen na polovinu skutečné vzdálenosti.

Z toho autor usuzuje, že bude nutno vyzbrojiti polní dělostřelectvo telemetry, jichž může s úspěchem využití hlavně v boji pohyblivém.

II. Pplk. L. Camps: Poznámky k cvičení s klamnými (značkovacími) náboji.

Výnosem gen. inspektora dělostřelectva generála Maurina bylo v r. 1924 ve Francii upraveno užití klamných nábojů pro cvičení v pozorování a řízení střelby. Cvičení byla však zbytečně komplikována, takže nebylo dosaženo žádaného výsledku, to jest hlavně výcviku v pozorování. Někteří velitelé proto tato cvičení zavrhovali.

Z toho důvodu uvádí autor jednodušší organizaci takových cvičení a doporučuje, aby klamných nábojů bylo použito výhradně k cvičením v zastrlení směru. Znázorňovati skoky v dostřelu je prý obtížné, zdlouhavé a neposkytuje dojem skutečnosti.

Výcvik rozdělujeme na dvě období:

V prvním období prováděti jen výcvik v pozorování bez udávání povelů ke střelbě. Pozorovatel se cvičí v měření a udává úchytky, smysl ran, šířku věžire a jednotlivé rozpusty. V tomto období klade důraz na výcvik pozorovatelů hlavních, pomocných a p.

V druhém období udává pozorovatel své pozorování střelčím. Střelčí je opakuje a dává podle pozorování povely k další střelbě. Řídící cvičení dává tyto povely prováděti značkaři.

V tomto období zdůrazňuje hlavně rychlé a správné vyjádření povelů podle udaného pozorování.

Pro jednotlivá cvičení uvádí podrobný způsob provedení a počet nutných cvičení. Mimo jiné podotýká, že tato cvičení mohou zjednodušiti teoretický výklad a zlepšiti vyučování ve střelbě.

III. Kpt. v zál. A. Peyrard: Nový způsob zamíření (orientace) baterií v oddílu na společný cíl.

Oddíly, mající pozorovací družstvo SOM.*), mohou provéstí zamíření jednotlivých baterií na společný cíl tím, že SOM. změří a udá jednotlivým bateriím: úhel baterie — pozorovatelna — cíl, vzdálenost cíle a baterie z pozorovatelny, polohový úhel baterie — pozorovatelna a pozorovatelna — cíl. Tyto prvky udá jen pro hlavní bod. Pro ostatní cíle udá pozorovanou úchytku od hlavního bodu, jeho polohový úhel a vzdálenost z pozorovatelny. Každá baterie z toho podle jednoduchých vzorců vyhodnotí směr, dostřel a polohový úhel cíle. K těmto operacím není potřebí mapy. Baterie mohou provéstí účinnou střelbu i bez zastrlení, jsou-li ovšem splněny předpoklady pro úplnou přípravu. Při pokusech nebyly chyby prý větší než jedna vidlice v dostřelu a 4—5 dílců ve směru.

Tento způsob je sice jednoduchý, ale kamenem úrazu je měření vzdáleností a úhlu pozorovatelna—baterie, hlavně když není palebné postavení z pozorovatelny vidět. Tyto hodnoty se pak musí zjišťovati polygonálním tahem, čímž postup je pomalejší.

IV. Kpt. A. Moureton: Užití polního kukátka jako pevného pozorovacího přístroje a jako teleobjektivu.

V článku je popisován zvláštní držák, kterým se polní kukátko může upevniti buď na stolní desku nebo na stojan a p. a nahraditi tak pevný pozorovací přístroj

*) Družstvo SOM. je vyzbrojeno přístroji, jimiž se dá určití vzdálenost. Přístrojů používají Francouzové k zastrlení vysokými rozprasky. Některé oddíly franc. pol. dělostřelectva jsou těmito přístroji vyzbrojeny.

(na př. 15× dalekohled, goniobusola). Upevní-li se kukátko na objektiv fotografického přístroje, možno pořizovati voj. důležité snímky na velké vzdálenosti.

U nás je zaveden nosič kukátka pro busolu vz. 15.

V. Npor. R. Cassagnon: Výpočet chyby, již se mířič dopustí, postaví-li dálku (náměr) a nepřezkouší směr.

Pojednání je velmi podrobné, týká se však závislých zaměřovačů, u nichž je potřeba vyloučiti sklon zaměřovače při dávání náměru.

U nás vylučuje tuto chybu zaměřovač, poněvadž je nezávislý. Vzniklou chybu nutno však bráti v počet, je-li náklonová libela poškozena. Npor. P á v e k.

Různé zprávy.

Ruční zbraně a protiletadlová obrana. Při dnešním rozvoji letectva budou nejlepší protiletadlovou obranou stíhací letadla a protiletadlové dělostřelectvo. Přes to bojové jednotky mají být s to hájiti se svými prostředky.

Poněvadž pochoduji dělostřelecké jednotky jsou velmi zranitelné, všimají si Američané možnosti obrany proti letectvu u dělostřelectva. Jsou dva možné způsoby: obrana pasivní a aktivní.

Pasivní obrana se nedá vždy dobře prováděti. K obraně aktivní se dá u dělostřelectva použití jednotlivých střelců, kteří jsou vyzbrojeni revolverovými samostatnými puškami.

Při pokusech bylo dosaženo velmi pěkných výsledků. Ze 84 ran vystřelených 7 muži na nízko letící letoun (pytel) bylo 28 zásahů. Z toho se dá souditi, že samostatné pušky jsou velmi dobré pro obranu pochoduji dělostřeleckých jednotek. Užité puška je však pro tento druh střelby těžká.

Výcvik v této obraně má mimo jiné i tu výhodu, že vzbuzuje v obsluze důvěru v účinnost této střelby. (The Field Artillery Journal — roč. 1931, září, říjen.)

Rychlý přesun pohyblivého terče. Podle „The Field Artillery Journal“, roč. 1931, červenec a srpen, byl v severoamerické armádě zaveden nový terč, který se může přemisťovati a měniti směr rychlostí až 70 km za hodinu.

Terč záleží z rukávu připevněného na zvláštních saních; saně jsou taženy lehkým ocelovým lanem (1500 m lana váží 50 kg) přes zvláštní kladky upevněné v zemi. Změna směru je umožněna kouli, upevněnou na laně na určitou vzdálenost

od saní. Koule je velikosti pólového míče. Jakmile koule naběhne na nárazník před kladkou, vypne se lano z kladky a terč dostane jiný směr pohybu. Tento nový terč je vhodnou pomůckou pro dělostřelecké střelnice.

Protiletadlový kanon Vickers Armstrong. (Podle „Revue de forces Aériennes“, únor 1931.)

Kanon má křížovou lafetu a je způsoben pro dopravu s potahem koňským i automobilovým. Je poloautomatický. Zpětným pohybem hlavně otevře se závěr, vyhodí nábojka a napne úderník, čímž se dosahuje rychlosti střelby 25 ran za minutu.

Kanon je ráže 75 mm, délka hlavně 40 ráží, pole působnosti 360°, maximální vodorovný dostřel 13.900 m, kolmý dostřel 9.235 m při počáteční rychlosti 750 m za sekundu.

Týmž kanonem možno dosáti při počáteční rychlosti 805/sek. největšího dostřelu vodorovného 14.650 m a kolmého 9.800 m.

Francouzský recensent vyslovuje domněnku, že několik baterií koupilo Tuřecko.

Radiofonické spojení u dělostřelectva. Čerpáno z italské „Rivista di Artiglieria e Genio“, září 1930.

Je to studie radiofonického spojení oboustranného mezi pozorovatelnou, stíhajícími bateriemi a stanovištěm velitelství. Je doporučována krátkovlnná stanice v délce vlny 60—100 m, zařízení pro oboustranný styk. Stanice by musla být dosti robustní, měla by suché články a byla rozložitelná na tři části, každá část by byla nesena jedním mužem.